

פרוטוקול מס' 83

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ד', כח' בתמוז תשל"א - 21.7.1971, בשעה 8.45.

נ כ ח ד :

חברי הועדה:
א. רימלט - היו"ר
ח. גרוסמן
ז. הרמן
א. כץ
מ. צ. נריה
ע. פינברג-סירני
ד. קורן
א. רזיאל-נאור

פוזמנים:
ש. אלפוג - מנכ"ל רשות השידור
א. כרמל - מנהל חטיבת האופר ברדיו
פ. כהן-זמורה - מנהלת חטיבת המוסיקה ברדיו
ד. בן-אבי - מנהלת התכניות הקלות ברדיו
י. שמעוני - מנהל התכניות בעברית בשלביזיה

מזכירת הועדה: ד. פלר

רשמה: פ. כהן

סדר-היום:
א. שאילתות;
ב. דו"ח על רשות השידור.

21.7.1971

.2.

שאלותהיו"ר א. רימלט:

אני פותח את הישיבה.

ז. הרמן:

הובאו לידיעתי מספר מקרים של בתי-ספר על-יסודיים הדורשים דמי הרשמה מהתלמידים. מדובר בשני תשלומים: האחד - בעת ההרשמה. אז נדרש סכום של 14-20 לירות למזכירות בית-הספר. במידה ותלמיד מקבל תשובה שלילית, הוא מפסיד את הכסף הזה. אם התשובה חיובית - עליו לשלם תשלום נוסף, ובכל בית-ספר גובה התשלום שונה, מ-30 עד 75 לירות.

יש בידי רשימה של בתי-ספר פרטיים, חצי-פרטיים וממלכתיים הדורשים תשלומים אלה. התשלום הוא במזומנים. ישנם ילדים רבים שאין ביכולתם לשלם את הסכומים האלה, ומשום כך אינם ממשיכים בנסיונותיהם להתקבל לבתי-ספר אלה. הם פונים למשרד הסעד. עד גבול מסויים משרד הסעד מוכן לעזור. הפניה הגיעה אלי באמצעות אנשים העובדים במשרד הסעד. הם אומרים שאין תקציב לכך, וזאת דוקא כשאנחנו מעונינים שילדים ימשיכו בלימודיהם.

בתקנות של משרד החינוך מדובר על איסור התנאת הרישום בתשלום. דבר זה נעשה בניגוד להוראות.

היו"ר א. רימלט: נעביר את השאלתה למשרד החינוך ונבקש תשובה בכתב.

דו"ח רשות השידורהיו"ר א. רימלט:

אני מקדם בברכה את נציגי רשות השידור.

ביקשנו את נציגי הרשות למטור לנו סקירה על הממד התרבותי שברשות השידור (לזרועותיה השונות), על השפעת השידורים על ילדים ובני נוער, היחס הכמותי שבין שידורי לימוד, בידור ותרבות, הקריטריונים הקובעים איכויות בשידורים, קשיים ותכניות לעתיד.

אני מבקש להוסיף כמה קוים מנחים. קודם כל - הליכי קביעת מדיניות של רשות השידור - תכנית רב-שנתית, תכנית לשנתיים-שלוש, ותכנית לשנה.

מה המדיניות לגבי תכניות בידור, ברדיו ובטלביזיה. כידוע יש חוגים שונים של מאזינים וצופים: יש חוגים עממיים, יש חוגי צעירים שאוהבים "פופ", ישראלי או כללי, יש חוגים בינוניים, ויש חוגים קצת יותר שמרניים בטעמם. כיצד הדבר הזה נשקל?

יש בעיה שמטרידה גם אתכם: תחרות בין רדיו וטלביזיה, או שאלה שני דברים המשלימים זה את זה. ברור לי שבשעות שידורי הטלביזיה מספר המאזינים לרדיו יורד. נביח תיאורטית שהטלביזיה תגדיל את מספר שעות השידור, תכפיל אותן. האם אתם חושבים על זה, כיצד לערוך את "קול ישראל" לקראת תחרות?

אני מבין שהטלביזיה והרדיו מעונינים בחדשות על מה שמתרחש, בתכניות תרבות ובידור, שרבים ככל האפשר יאזינו ויחזו. ועושים גם סקרים. האם יש מחשבה, ומהי, כיצד לפתח את הטעם? עם כל השוני באמות מידה אסתטיות ואמנותיות, בכל זאת יש עדיין מוסכמות.

אני רוצה להעיר לגבי התמונות המוקרנות לפני "מבט" במהירות גדולה. נדמה לי שזה לא בריא לעיניים. איזה אפקט יש לזה, לדעתכם?

ש. אלמוג: אנחנו מתכוונים להחליף את האות הזה. גרפיקאי כבר עובד על הכנת אות אחר. הערה זו נשמעה

במקומות רבים.

אסתפק בדברי פתיחה, ואבקש מחברי להשלים כל אחד בתחופו את הדברים הנוגעים לו. נדמה לי שועדה זו, שהיתה לנו הזדמנות להיפגש אתה גם באולפנים בטלביזיה וגם בשיחה ממושכת אשתקד כאן,

21.7.1971 - ש. אלמוג

יש לה או יכולה להיות לה אינפורמציה די שוטפת, היות ושני חברי פליאת רשות השידור הם חברים בוועדה.

חלק מהשאלות שנתבקשנו להשיב עליהן הם מהנושאים שמליאת רשות השידור וועדותיה מתווכחות עליהם, דנות עליהם. אלה הם מגופי ההלכות של עבודת הרשות. במליאת רשות השידור חברים המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות דהיום, המנהל הכללי שהיה לפניו. עניני החינוך והתרבות הם בעצם הקריטריון הראשון בבחירת חברי המליאה, גם על פי הוראות החוק. הגופים שאתם חייב השר להתייעץ בבואו להציע לממשלה, ואחר כך לנשיא, את חברי המליאה המיועדים, הם גופי חינוך ותרבות בעיקרם. וזהו בעצם המרכיב הדומיננטי במוסדות רשות השידור. לא פעם יקרה שאותם הויכוחים שאנחנו שומעים בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת או במליאת הכנסת, הם גם הויכוחים שנשמעים בוועדות השונות העוסקות באופן ספציפי בחומר שאנחנו מכינים לשידור, בתכנון התכניות ברדיו ובטלביזיה.

לפי החוק יש למליאת רשות השידור הסמכות הקובעת לגבי תכנון תכניות ברדיו ובטלביזיה. הפרוצדורה היא שתחילה באות המחלקות האופרטיביות השונות בשני המדיה בהצעות שמגיעות לוועד המנהל של הרשות לדיון טרומי. ההצעות הללו באו בעבר לקבוע תכנון עונתי למשך חצי שנה. מהשנה הזאת הצלחנו כבר ברדיו להגיע לתכנון לשנה שלמה מראש, עם אפשרות מסויימת לשינויים תוך כדי מהלך השידורים במשך השנה. מהועד המנהל ההצעות עוברות לוועדות השונות של מליאת הרשות. יש לנו ועדות כמעט לכל נושא ונושא. יש ועדה לעניני חינוך ומדע והסברה, יש ועדה לעניני מוסיקה, יש ועדה לעניני דראמה, יש ועדה לעניני בידור, פורשת ודת, לשידורים בערבית. זה בותן דוגמה לעיסוק הקונקרטי שמליאת רשות השידור עוסקת בהצעות התכניות.

מכאן התכנון עובר למליאה, לדיון שבכוחו לאשר את התכנון לעונה או לשנה הקרובה, או לדחותו, לבקש שינויים או לדון בו מחדש. וכבר היו דברים מעולם. כבר היו הצעות שעברו את הוועדות ובסופו של דבר לא נתקבלו במליאה, ונשלחו לשינוי. בדרך כלל, אם הוועדות מאשרות כל אחת בתחומה הספציפי, המליאה צריכה רק ליישר את ההדורים בין אלה שתובעים יותר מוסיקה, אומר, חינוך, בידור.

אני רוצה לעמוד על הצד הספציפי של השידורים לנוער ולבתי-הספר. יש תחומים מיוחדים שרשות השידור קבעה לעצמה שהם עוסקים בחינוך והשכלה, בלי כחל וסרק, בלי לערבב את זה בבידור, בלי לערבב את זה בנסיון לפופולריזציה יתרה. כך למשל יזמה הרשות בשעתה את השידורים לבתי-הספר ברדיו, אשר כיום יש החולקים על יעילותם במידה זו או אחרת. אני מעלה את זה, כי שמעתי שבמשרד החינוך, הממונה על הפיקוח על תוכן השידורים הללו, יש מחשבות חדשות ביחס למידת היעילות של השידורים. אבל אני חייב לומר שהשידורים לבתי-הספר ברדיו, שתחילתם עוד בתקופת המנדט, והם נתחדשו לאחר קום המדינה ביוזמת שירות השידור דאז, ושעל פי החוק הם כפופים מבחינת התוכן למשרד החינוך - הם בעצם היו החלוף של השימוש באמצעי האלקטרוניקה לשם חינוך. אני יודע שהמרכזיה הפדגוגית של משרד החינוך משתמשת בהקלטות של השידורים הללו שימוש חוזר, לא רק בשידור ישיר לכיתה בשעת מעשה, אלא גם לאחר מכן, לניצול יותר ממושך ועמוק. אני סבור שהשידורים לבתי-הספר ברדיו לא איבדו את ערכם, על אף קיום מדיום חדש, של שידורי טלביזיה לבתי-ספר. אני חושב שגם השידורים בטלביזיה לבתי-הספר עשויים לעבור מהפכה עם ההמצאה שיש לה כבר שימוש מסחרי, מה שקוראים "וידאו קסט", כלומר האפשרות להשתמש בטלביזיה בלי שידור מן המרכז, אלא שכל צרכן, כל מורה, כל כיתה, יכולים לשים סרט טלביזיה, כשם שהיום אנו רגילים להשתמש בגרמפון עם תקליט או במכשיר הקלטה. לדבר זה יביא למהפכה גם בשימוש בטלביזיה לשידורים ישירים לבתי-ספר. ברור שעם התרחבות האפשרויות יש לבחון מחדש את השימוש הספציפי ברדיו לצרכי חינוך, ובמיוחד לצרכי לימוד בבתי-ספר.

מאשתקד עשינו נסיון חדש בשני תחומים. רצינו לתת מקום יותר ספציפי לשידורי השכלה וחינוך, גם בתחום של הרחבת הידע ביהדות, וגם בתכניות לבית-הספר התיכון, לפי שעה במיוחד בספרות. זה חלק ממגמה של התאמת הרדיו לעידן הטלביזיה. זה מיועד לתלמידים בבית, לא בשעות הלימודים. המדובר אינו בהאזנה בצוותא בבית-הספר, אלא הכוונה היא לאפשר לתלמיד להשתלם בבית. לפי תגובות שקיבלנו היתה לזה הצלחה גדולה. ד"ר ריבלין, איש המחלקה לחינוך באוניברסיטת תל-אביב, ריכז את הפעולה הזאת, בשיתוף עם מוסדות החינוך ומשרד החינוך. התגובות הן חיוביות ביותר.

21.7.1971 - ש. אלמוג

אנחנו עושים נסיון להכניס למסגרת יותר שיטתית את מישורי יהדות ודת. במקום לעסוק בעניני הווי דתי במיוחד - להקצות מקום קבוע בשעות אחר הצהריים ברדיו, לקביעת עתים לתורה. מהשנה שעברה הכנסנו את הדברים למסגרת יותר שיטתית, ושמונו את הדגש על הצד הלימודי של השידורים הללו.

יש לנו מסגרת של "עברית לעם". נדמה לי שבצד השידורים לעולים, שאנחנו מקיימים בשפות שונות, המישור הזה של "עברית לעם" כבש את מקומו אצל אותם העולים החדשים שיש בכוחם וברצונם להקלט קליטה תרבותית בארץ ובלשון העברית. אין ספק שישנם חלקי אוכלוסייה לא מעטים שנוזקים לשידורים בשפות אחרות, ויש עלינו לחץ לא קטן מאיגודי עולים, לבדסמנשפטים, חסידי אידיש וכיו"ב. לא מכבר היתה אצלי משלחת של סופרים ושחקנים שביקשו להנהיג שידורי אידיש בטלביזיה.

יש בעיות רבות שאנחנו מסתדלים ואיננו מצליחים לפתור בתחום הזה. יש גם ויכוח אם צריך להרחיב את השידורים לעולים בשפות שונות. אבל אין לי כל ספק שיש קבוצות של עולים שלא למדו ואינן לומדות עברית כדי קליטה תרבותית, ואיננו יכולים להזניח אותן לחלוטין. יש גם בעיה של שפות שהן שפות יהודיות, כמו אידיש ולדינו, שאפשר לטעון לזכותן, בלא הצד של מתן שירות לעולים חדשים. אבל על זה יש ויכוח במוסדות רשות השידור. אין ויכוח על הצורך במסגרת זו שאנחנו מקיימים, של "עברית לעם", ואין גם ויכוח על הצלחתה. יש לנו קשר עם האולפנים ועם ציבור המורים לעברית למבוגרים, ואנחנו יודעים שזה דבר מבוקש בקרב האולפנים ובקרב מסיימי האולפנים. זה נותן אפשרות של כעקב ומעבר הדרגתי מלימוד השפה בשלבים הראשונים להיקלטות תרבותית יותר מלאה.

הבאתי כאן לדוגמה איזה כיוון יש ברשות השידור, והוא תואם את מה שמצווה עלינו החוק, להקצות מקום קבוע לשידורי חינוך, הסברה, תרבות והשכלה. הבעיה קלה לפתרון באופן יחסי ברדיו. כי ברדיו יש לנו כמה וכמה רשתות. למאזין בעברית יש היום למעשה שלוש רשתות: רשת א', רשת ב' וגלי צה"ל. אינני יכול לדבר בשם גלי צה"ל. הזיקה של גלי צה"ל לרשות היא חלקית מאד. מי שמכיר את חוק רשות השידור יודע שתחנת גלי צה"ל היא תחנה הכפופה בענינים צבאיים לשר הבטחון, ובתכניות לא צבאיות היא כפופה פורמלית לרשות השידור. אין זה דבר קל. באחרונה היה דיון בועד המנהל בשאלה זו, מאחר שתכנית מסוימת, שאופייה אינו צבאי, קוצצה על פי פקודת השלטונות הצבאיים, בלי שרשות השידור ידעה על כך. לא היה זה דיון עניני אם צריך היה לקצץ בדברי פלוני או אלמוני, אלא הדיון היה מי מוסמך לעשות זאת.

מבחינת השירות הניתן לציבור, אין ספק ששידורי גלי צה"ל נקלטים במקומות רבות, ואולי אצל אזרחים יותר מאשר בקרב אנשי צבא. יש היום אפשרויות קליטה טובות ברוב חלקי הארץ, ולמעשה יש לפאזין ברוב שעות היום שלוש אפשרויות, והוא יכול לבחור ביניהן. אנחנו יכולים להשתדל לתת בשלוש הרשתות הללו - על כל פנים בשתיים שאני מדבר עליהן במיוחד, רשת א' וב' - שירות אלטרנטיבי, לאפשר שידורים בעלי אופי שונה, לנסות להגיע לסיפוק צרכי האוכלוסייה על מיגווניםיהם הרחבים, הן מבחינת החינוך, ההשכלה, התרבות, והן מבחינת ההיקפות לחומר בידור על צורותיו השונות.

לא כך לגבי הטלביזיה. בעיית הבעיות בישראל מבחינת הטלביזיה היא המוגבלות הטכנית, חוסר האלטרנטיבה. נדמה לי שלא אטעה אם אומר שיש במדינת ישראל מיגוון תרבותי רחב ככל שאפשר לתאר באיזו שהיא ארץ. אינני יודע אם יש עוד ארץ שיש בה הטרונגניות כזאת מבחינה תרבותית, שהיא הקובעת בשבילנו לגבי מתן השירותים.

קשה מאד למצוא את המכנה המשותף. אנחנו בעצם קובעים את התכנית שתראה בביתו של כל בעל מקלט. האיש בכל מקום, אחרי שקנה את המכשיר, נתון בידינו, ואנו מספקים לו את התמונה. ואנו קובעים בשביל כל בתי האב בישראל שיש להם מכשירים, שבעת ובעונה אחת - בליט ברירה - כל בית בישראל צריך לראות בדיוק אותה תמונה. זו מגבלה אובייקטיבית שמכניסה את כולנו בסד. היא אינה מתחשבת לא ברקע התרבותי, לא במצב הרוח של האיש, לא בעיסוקיו האחרים. היא חייבת למצוא איזה מודוס אופרנדי. צריך למצוא את שביל הזהב בין צרכים תרבותיים מנוגדים, לא רק מגוונים, ובין עיסוקים שונים, בלי שהיא נותנת בטלביזיה אלטרנטיבה.

יש לזה תקנה, בהתקנת רשת מקבילה, אפיק נוסף בטלביזיה. אין זה סוד שדבר זה מעסיק אותנו, את משרד הדואר ואת משרד האוצר. בעוד שאנחנו מעונינים בזה מאד, משרד האוצר עוצר. הקושי איננו קטן. מי שבקיא בצד הטכני יודע שמערכת המסדרים הקיימת יש לרשות ישראל רק תדר אחר. כלומר כדי לעשות אפיק שני צריך להרכיב מערכת מסדרים אלטרנטיבית. זו הקיימת היא ב-ו.ה.פ., והאלטרנטיבה צריכה להיות ב-ו.ה.פ. וכאן צריכה להיות השקעה גדולה מאד.

במאמר פוסגר אוסיף שהתחלנו גם לחשוב על טלביזיה צבעונית. הטלביזיה בעולם עוברת היום בקצב מהיר מאד משיטת שידור בשחור לבן לשיטה צבעונית. בארצות-הברית זה כמעט מלא, באירופה יש ארצות רבות שעברו לצבע. מבחינה מסויימת אנחנו ממשיכים להנציח את הפיגור שהיה במשך כל השנים בטלביזיה. הפיגור הזה מעיק עלינו, לא רק משום שאנחנו חוששים שלא ניתן לצופה הישראלי את מיטב השידור שצריך להיות צבעוני, ובצבע הוא יהיה יותר טוב, אלא משום שחלק מהחומר שאנחנו מסדרים אנחנו מייצאים לחוץ-לארץ, וקודם כל חומר אקטואלי. אם נתפסו מחבלים או הסגירו עצמם ליד הירדן - באות אלינו מיד תחנות שידור מאמריקה ואירופה ומבקשות את החומר הזה. הן משדרות את זה גם בשחור לבן כי אין להן תחליף. אבל פעמים רבות, בדברים שאנחנו מעונינים להוציא, קשה לנו להגיע למקומות אחרים משום שאנחנו מסדרים היום בממד אחד, שעה שבארצות אחרות מסדרים בשידור רב-ממדי.

האם ההשקעה לא תשתלם?

מ.צ. נריה:

ש. אלמוג: משרד האוצר חושב שצבע הוא דבר מאד רחוק. יש כמובן מקום לשיקול כספי, אם זה כדאי או לא כדאי. ודאי שהתכלית העיקרית של שידורים בצבע איננה לצרכי יצוא, אלא בשביל הצופה הישראלי, וזה יחייב השקעה גם מצד המדינה וגם מצד האזרח. ענין הצבע הוא במידה מסויימת לוקסוס. הרשת המקבילה או האפיק השני - היום זה כבר חדל להיות לוקסוס, כי אנחנו באמת נמצאים בקושי. הטלביזיה הלימודית משדרת במשך שעות היום באותו אפיק. יש לנו קושי בחלוקת הזמן היותר בין השידורים בעברית ובערבית. הגדלנו במחצית השעה את השידורים בערבית, ויש ויכוח מר בתוכנו מתי צריכה חצי השעה הזאת להיות, אם לפני התכניות בעברית או אחריהן, האם זה צריך להיות על חשבון הצופה העברי או על חשבון הצופה הערבי.

ביקורת על הטלביזיה היתה ותהיה כאן כשם שישנה גם בארצות גדולות ועשירות מאתנו, אחרי כל כך הרבה שנים. אלא אני סבור שאם מספר השעות יגדל, הבחירה תהיה נוחה יותר, הצופה יתרגל להתעייס לשידור הזה התייחסות יותר סלקטיבית. ודאי שאי אפשר לשדר כל הזמן לכל הציבור ולהשביע את רצונו. יש לאפשר אלטרנטיבה ולהגדיל את מספר השעות, כמובן החל משלב התפתחות מסויים. אשתקד לא אמרתי זאת. היה זמן שלא היינו מטוגלים לכך. אנחנו לומדים את הטכניקה, את המקצוע. עכשיו השאלה מתחילה להיות ויכוח על איכויות ועל מדיניות. לכן אני חושב שהפתרון יכול להיות רק בהרחבת מספר השעות, ובעיקר ביצירת אלטרנטיבה.

י. שמעוני: הבעיה בתחום שאנו דנים בו, בטלביזיה, היא משולשת. הייתי מגדיר אותה כך: אל תעשה, עשה, ואיך תעשה. כשאני אומר אל תעשה, אני מתכוון לאותם דברים שהם בתחום הטעם או חוסר הטעם. כי כשאנחנו מדברים על נושאים תרבותיים, אנחנו רוצים להיות תרבותיים בכל תחום שאנחנו מסדרים. הבעיה הראשונה היא לנפות את מה שעושים מדברים של חוסר טעם או חוסר תרבות. אני מתכוון כאן גם לעניינים בתחום של תכנים של תכניות, וגם לאסתטיקה של השידור עצמו. כי אין כל ספק שהגורם החינוכי התרבותי בשידורים בא לידי ביטוי לא רק בנושאים, אלא גם איך הם נעשים, איך הם נראים, מהי לשון הדיבור, מה הטעם במה שאנחנו רואים, והאם יש באמת ערכים אסתטיים בכל שידור ושידור שעוסקים בו.

האמת היא שלגבי הטלביזיה הנושא הזה נעשה חמור יותר ויותר דוקא בנושאים עיוניים, שבהם יש תמיד התלבטות האם הפתרון יכול להיות מעניין ופשוטני בעת ובעונה אחת. במלים אחרות: איך לפתור בעיות של נושאים עיוניים בתחומים שונים פתרון שנותן להם גם טעם, גם ערך ויזואלי, וגם מתח דרמטי שבצמם הוא תנאי לכל תכנית מעניינת בטלביזיה וברדיו, אלא שכאן נכנס גם הענין התמונתי, וככמה תחומים כאן אתה עומד בפני בעיה, איך לתרגם כל מיני ערכים ונושאים, ששאלת ה"איך נעשה" תקבל משמעות.

נקודה נוספת היא יכולת הביצוע, ופתיחת שערים לאט לאט לנושאים כשיש הרגשה שאפשר לבצע אותם בצורה סבירה. האנשים בפנים הגיעו היום לשלב טוב יותר בתחום העשייה. יש גם התפתחות גדולה בשוק הפרטי. בעבר הלא רחוק זו היתה עשייה מקרית, מאד מצופצמת. לאחר שהתחלנו בעבודה, בהרבה נושאים לא יכולנו להישען על ידע רב שהיה קיים בחוץ, כי ידע זה נחוץ בכל שטח.

גם בשטח של תכניות קנויות פחוץ-לארץ, בין אם זה מתחנות שידור או בתי הפקה פרטיים בחוץ-לארץ, יש הקפדה על תכנים ועל צורות. אנחנו נחשבים היום בעיני רוב היצרנים בחוץ כסרבנים גדולים. מסתבר שהרבה מאד מהדברים שנמכרים בהרבה ארצות - אנחנו איננו קונים אותם, לא רק בגלל שעות השידור שלנו, אלא מבחינת המינימום הדרוש של טעם.

נקודה נוספת בענין הפרופורציה. אדגים זאת בכעיה שעמדה לפנינו בקשר לשידורים בטלביזיה משעות 7.30 - 8.00 בכל ערב בימות החול. ברור שהזמן הזה הוא בהחלט משפחתי. בדרך כלל בשעה זו צופים יחד הורים וילדיהם. במובן זה זה שונה מהאזנה לרדיו, שלא נפוץ הענין הזה של ישיבת כל המשפחה בצוותא. בטלביזיה זה הרגל שצריך להתחשב בו. ואז באה השאלה של פרופורציה, מה אתה מסדר בשעות אלה. המצב עכשיו הוא שבמסגרת חצי שעה זו אנחנו מסדרים סידרה אחת דוקומנטרית, זו הסידרה "המאה ה-21", העוסקת בתחומי חקר שונים לקראת המאה ה-21. פעמיים בשבוע אנחנו מסדרים תכניות דרמטיות המבוססות על סיפורת; גם שם אנחנו עושים סלקציה. אנחנו מסדרים שתי תכניות קלות יותר: "משפחה שכזאת", שיש בה הרבה מאד ערכים חינוכיים של יחס בין בני אדם; ועוד תכנית קלה, "מעשי כשפים", המשודרת ביום ראשון. היתה כאן חשיבה על פרופורציה שתתן איזה סך הכל סביר, ושבחלקו הגדול עשוי להיות מושך לשכבות שונות.

ההקפדה הגדולה ביותר מצדנו היא על תכניות הילדים והנוער. יש לזה השלכה לתכנון שיחל בנובמבר. יש הקפדה על חומר מקורי על דרך ההגשה, גם בתכנית לילדים קטנים הנקראת "משחקצב", וגם במגזין לנוער הנקרא "שש".

גם הסדרות האחרות שבחרנו לילדים נבחרו כדבר שאין בו שום אלמנט אנטי-חינוכי, כמו הסידרה "לאטי".

לגבי תכניות הערב שלנו - גם כאן יצרנו מסגרת שבועית של מיסדרי תעודה. אלה הם בחלקם הגדול מיסדרי קבויים, בגלל בעיות של כוח אדם ותקציב. אנחנו מבטיים למלא את זה בתכניות שיש בהן ענין ורפת ביצוע. בתחום זה גם קל להשיג בחוץ-לארץ תכניות טובות, כי יש הרבה בסיון. בתוך מסגרת זו אנחנו מסדרים מספר לא מבוטל של תכניות דוקומנטריות שהן או בהפקתנו העצמית או בעזרת בתי הפקה ישראלים אחרים. בשלבי הכנה נמצאות ברגע זה תכניות כמו: תכנית על חופיה המצטפקים של ישראל; תכנית למלאת 25 שנה לעליית 11 הנקודות בנגב, במוצאי יום הכיפורים; תכנית במלאת 75 שנה למסולה, ותכנית העוסקת בראשית ההתיישבות בעמק הירדן, באזור כנרת ודגניה, הבנויה בהשוואה מסויימת של עבר והווה, יש בה דוקומנטציה מענינת של אלה שנותרו מהראשונים. כן נמצאת בשלבי הכנה תכנית מיוחדת על לאה גולדברג. אלה רק כמה מהתכניות שיסודרו כולן עוד לפני נובמבר.

יש לנו בעיה בתחומים הדוקומנטריים האלה. כי יש נושאים שאי אפשר לגעת בהם ללא סדרות, ואנחנו לא ערוכים לסידרה. למשל, אם אנחנו מדברים היום על תכניות ספרות, איננו יכולים לטפל בסופר כלשהו, אם אין לכך סיבה מוצדקת, ולא בסופר אחר. יש נושאים שלא יכולים עדיין להיכנס אצלנו לשיגרה.

בתחום של חיי התרבות המובהקים, כהגדרת תרבות אמנותית, אנחנו מסדרים כבר עכשיו בימי חמישי סידרה של תכניות הקשורות באמנות הפלסטית בעיקר. את המגזין "קלעים", העוסק בעיקר בתיאטרון, מוסיקה, תערוכות - אנחנו עומדים בעוד חודש וחצי לקיים כתכנית דו-שבועית. זו הדרך היחידה בתנאים שלנו כרגע לעסוק בהרבה נושאים בלי להיכנס לסדרות ספציפיות. תכנית זו תסודר פעמיים בחודש.

החל מחודש נובמבר נפתח את השערים בפני שידורי הדרמה בשני שטחים: נקיים אחת לחודש שידור דרמה מקורית, המבוססת בשלב ראשון בעיקרה על הסיפורת הישראלית. ועדת הרפרטואר של הרשות עוזרת לנו בבחירת הסיפורים לביצוע. החל בחודש הבא נתחיל לצלם

הצגות תיאטרון שאפשר לצלם אותן בלי לפגוע בערכים ויזואליים. בעונת אפריל-נובמבר אנחנו מתכוונים לשדר לפחות ארבע הצגות תיאטרון, שאותן נשבץ או בתכניות ליל שבת או במסגרת המישדר החודשי המיוחד, שהוא בעיקרו תכניות דרמה ומוסיקה או דברים דוקומנטריים מיוחדים. לא עשינו זאת עד כה בעיקר משום שלא רצינו להיכשל בזה.

בתחום הבידור נשאלה פה שאלה מאד נכונה. כי היחס של שכבות שונות בציבור הוא מאד שונה לנושא הזה. יש אנשים שכל דבר שהמלה "פופ" קשורה בו, רואים בזה את חילול הקודש. יש צעירים שמתייחסים לחלק מהמורשת המוסיקלית כאל דבר שלא מעניין אותם כבר. אנחנו מוכרחים לפצוא את האיזון לטובת כל האוכלוסיה, וזה דבר קשה מאד. אומר כמה דברים שאנחנו עושים כדי לתת תשובה לכך. בכל זאת רכשנו נסיון, והוא יכול לתת אותותיו בתחום הבידור, הבידור המוסיקלי והאחר.

בתקופה האחרונה התחלנו לשדר תכניות שעוסקות בשירים ישנים או ביחס בין שירים לתקופה, החל בתכנית שניסתה לעסוק בשירי ראשונים, שירי הבריגדה, שירי ברדי, זעירא, ותכנית הקשורה בשירי ירושלים. אנחנו מנסים להקפיד שלפחות חלק זה לא יקופח, בלי לפגוע בחלקים אחרים. בתכנית "ערב טוב" המשודרת בלילות שבת הרחבנו את מעגל המבצעים. גם זה יכול להיתקל במאות תגובות שונות.

למספר מישדרים בערבית הוספנו תרגום עברי, וזאת כדי לשמוע אינפורמציה על שכנינו בתכנית כמו "זו בעייתך", וכדי לפתוח את הדרך לסוג תכניות שבעברית איננו יכולים לעשותן, כמו התכנית למשפחה.

אגיד דברים אחדים לגבי העתיד. הזכרתי את תכניות הדרמה והרחבת התכנית "קלעים". יהיו מספר תכניות חדשות שאם יאושרו על-ידי גופי הרשות - יבוצעו. תכנית אחת היא תכנית מדע. בשעתו קיימנו אותה. התלבטנו בבעיה מהי תכנית מדע טובה לסלביזיה, האם זה אוסף של הדגמות, או שחשובה יותר המשמעות של הדברים. אנחנו נמצאים במשא ומתן עם פרופ' קציר, שהביע את נכונותו להיות יועץ ומשתתף בתכנית זו.

אנחנו נמצאים בשלבים של מציאת פתרון לבעיה של תכנית מתאימה לליל שבת. צוות מיוחד עובד על נושא זה. הדבר יסוכם בשבועות הקרובים. ברגע זה האלמנטים היסודיים שמוצעים קשורים בנושאים ישוביים, יהודיים, גם קצת בנושאים בתחום של הומור וסטירה. בפני האנשים עומד האתגר הקשה מאד של תכנית שתהיה קצת יותר חגיגית, ותרבותית. זו בעיה ראשונה במעלה אצלנו.

תכנית נוספת שהיתה בשעתו בשידורי הרדיו נקראת "אלה הם חייך". אנחנו מעבירים אותה עכשיו למתכונת שלביזיונית. פה עניין האיזון הוא חשוב ביותר. זו תכנית פרתקת בדרך עשייתה, ויש לה ערכים בשטח של הכרת אנשים, תקופות, וכו'.

בתחום מורשת ישראל - כשמדברים על ערכים ביהדות, התרגום של זה לסלביזיה הוא קשה. בזמן האחרון היו לנו מספר הצלחות.

בתחום של מורשה נשדר בעונה הבאה סיפורי עליה, עליה של קיבוצי ישראל שונים, בין אם זו עליה ממרוקו או עליה של יוצאי גרמניה, פרקים שונים בתולדות הארץ. אלה תכניות קטנות, הן לא יקיפו את כל הנושא. גם פה תהיה הרחבה מסויימת של מה שעשינו עד כה.

בכל הדברים האלה הגורם החשוב ביותר הוא האפשרות הקשה למסור איך שהוא לא רק אינפורמציה, אלא חוויה.

א. כרמל:
אנסה להתמקד בבעיות המרכזיות של חטיבת האומר, שיש לה הרבה צרכנים. חטיבה זו כוללת חדשות, הסברה, אינפורמציה, אמנות, דרמה, ספרות, מדע ועוד.

אנחנו נמצאים במצב אובייקטיבי קשה, שאיש לא נמלט ממנו, בשעות ההאזנה קובעות בערב, בגלל הטלביזיה. ואין ספק שהתכנון, הקריטריונים, כל מה שהיושב-ראש העלה, נקבעים קודם כל בהתחשב בעובדה שיש היום שידורי טלביזיה. אף על פי כן המספרים המוחלטים של המחקרים הסטטיסטיים מורים שהאזנה לרדיו לא ירדה, גם בשעות הקריטיות, בין 7 ל-10 בלילה. המחקרים האחרונים מצביעים על אחוז יחסית גבוה של מאזינים.

21.7.1971 - א. כרמל

אחת הבעיות הפנימיות שאולי תענין אתכם היתה המשבר הקשה שעבר על העורכים, "הגיבורים הרדיופוניים" לפני היות הטלביזיה, כאשר גל א' היה פרכזי מאד. "גיבור רדיופוני" כזה היה ידוע מאד בארץ, וזה היה משבר לא פשוט. זו אולי בקודה שולית, אבל היא מאד חשובה, כי היא נוגעת לאנשים, והאנשים עושים את התכניות. אף על פי כן המציאות עשתה את שלה, והיום כשאנחנו מתכננים את הצעדים הראשונים של התכנון ל-1972/73, אני יכול לומר שכשאני משוחח עם עורכים ומנהלי מחלקות, לא יורד עלינו הצל הנורא של "למי אני מסדר". בא אלי עורך שבעבר היתה האזנה רבה מאד לתכניתו בליל שבת בשעה תשע, ואמר לי: אני מוכן להיטיב את התכנית ולהעמידה על רמה גבוהה. אם אדע שמאזינים לה 15 אלף איש - דיני.

חשוב לדעת מה קורה ברדיו בשעות 7 - 10 בערב. אנחנו מכורה המציאות מגבשים תכניות פחותות במספרן, וחותרים להעלות רמתן. זה לא אומר שנעשה אותן משעממות, כך ששיבונו על ציפיותיהם של מספר קטן של אנשים. יש לרדיו כמה מישדרים בעלי רמה טובה. יחד עם זאת צריך לדעת שכאשר הטלביזיה מסדרת, אין לה מתחרה. הטלביזיה פתוחה, זו חוויה משפחתית, קשה לעבור להאזנה לרדיו.

מה עשינו בשעות הקריטיות לטיפוח המגמה הזאת של העלאת הרמה ושמירה על ציבורים לא מבוטלים מבחינה מספרית? עשינו שני דברים. בנינו מערכת מישדרים בימי שני ורביעי בלילה, בצורה אחרת מאשר בשנים קודמות, על-ידי כך שהבאנו בלוקים יותר ארוכים לתכניות אומר שונות, ובלוקים יותר ארוכים לתכניות מוסיקה. אנחנו מביאים תכניות אומר ומוסיקה לסירוגין, אבל מתוך הנחה שצריך לאפשר לציבורים מסויימים להאזין לתכניות שהם רוצים בהן, ריכזנו בימי שני ורביעי, אחרי החדשות, בין השעות 8 - 10, תכניות אומר מסוגים שונים, ואפילו קבענו מסגרת של שתיים לתכנית "שולחן עגול" אחת לחודש, על בעיה גדולה וחשובה, שבה מסתתפים שבעה אנשים. המוסיקה קיבלה את כל הבלוק מ-10-12. כיון שצריך לשדר לציבורים יותר סגורים, באנו לכלל מהלך, מאד חיובי לדעתי מבחינת התכנון, לתת סדר עדיפויות לנושאים שונים.

אנחנו מטפחים את המישדרים שהציבור אוהב ושצריך לתת לו, כמו למשל המישדרים על ארץ-ישראל, שיחותיו של עזריה אלון על נוף ארצנו ועוד.

מה שתופס את הקהל, ובצדק, אלה הם המישדרים של שבת בצהריים. אלה מישדרים שעוסקים בצורה מענינת בהתרחשויות שקרו בדור הזה או בדור הקודם, התרחשויות שיש להן גם עדים, שיכולים לבוא ולהעיד. וזה בתחומים שאדם זוכר, מקריאת עיתונים, מלימוד או מסיפור ששמע. בסידרה "אסמכתא" יש תכניות העוסקות בדה-האן, או בטמפלרים, או תכנית שתשודר בספטמבר על המחלקה הגרמנית של הפלמ"ח. בשבת בצהריים אלה תכניות קולעות ביותר, אני גם חושב שהן חשובות ביותר, כי יש כאן חומר דוקומנטרי, ואנו דואגים לכך שהוא יהיה ערוך בזיהירות ובטוב טעם. אנחנו מכניסים לסרטיה חומר בעל ערך רב העוסק בתולדות הישוב.

אין ספק שבתכנון העתיד לבוא ננסה לטפח את הענין הזה יותר. פירוש הדבר יותר כספים ויותר אנשים. אני מעמיד את הטיפול המוצלח בנושא זה בראש התכניות.

פיתחנו ברדיו את הנושא המדעי. יש לו היום האזנה בלתי מבוטלת, ואין ספק שאפשר להרחיבו.

יש עוד דבר שהתקדמנו בו ושצריך לפתח אותו, זה המוטיב האזרח והציבור. הדוגמה הטיפוסית היא התכנית "הנושא בטיפול", של גדעון לב-ארי. לתכנית זו יש כוח הרתעה לא קטן.

בתכנון הקרוב נדגיש מאד את גורם השירות. כבר עושים זאת. לפי דעתנו הרדיו צריך לשרת את הקהל. יש תכנית אחת, מגזין, שהוא בשלב תכנון והכנה של חדר החדשות.

אני רוצה להתייחס לגוש הגדול של תכניות רשת ב' בשעות 8.30 - 12.00 לפני הצהריים. שם יש לנו מספר תכניות שכנראה ההאזנה להן לא קטנה. איננו שבעי-רצון מהמבנה הנוכחי. אנחנו רוצים להכניס יותר "דופק" לתכניות הבוקר. יש פחשבות להפוך את מסגרת התכניות לעקרת הבית למגזין יותר שוטף. יש מחשבה לעסוק במסגרת זו יום יום בפריט מסויים, במשך 10-15 דקות. יש מחשבה להתייחס לנושאי אמנות, דרמה, ספרות, יותר בצורה של פידע. אפשר להביא 5-6 דקות מדי יום בצורה רדיופונית במסגרת השידורים של לפני הצהריים, לידיעת האזרח.

אנחנו בני מזל ברדיו. קודם כל, אנחנו עוסקים במוסד די ותיק, שהשקיעו בו הרבה מחשבה וכשרון האנשים שקדמו לנו ואנשים חדשים. לא צריך להתחיל מהתחלה, אלא לשמור על הקיים. שנית, המזל הוא שלטלביזיה אין רשתות מקבילות. שלישית - לגבי השאלה אם אנחנו מתחרים או משלימים זה את זה, הייתי אומר שאינני רואה מקום לתחרות, כי הרי זה אותו מוסד. תחרות סבירה - כן. לא הייתי מעמיד את עצמי ברדיו במצב של משלים. כי כל זמן שהרדיו שליט על כמה גלים ויש לו המעלה הגדולה של מידיות וזולות, וכל זמן שיש לנו עסק עם מדינה תרבותית וציבור בעל רמה גבוהה מאד בהשוואה למדינות אחרות - הרדיו יכול בעצמו, בכפיפות לפסגות, להתפתח מאד, להעמיק מאד, לשרת את הציבור, ושנים רבות נמלא את יעודנו.

מ. כהן-זמורה:
מבין כל ידידי כאן אני נמצאת במצב המאוס ביותר: המוסיקה הרצינית, שאני אחראית לתכניותיה, משדרת בגל אחד, אין לה מתחרים, והיא כולה לגבי דידנו בחינת תרבות וחינוך. מצב משמח זה לגבי הוא גם מחייב. הוא מחייב אותנו כתחנה ממלכתית בלעדית; הוא מחייב אותנו לא רק לגבי המאזינים, אלא גם לגבי היוצרים והאמנים במדינה הזאת. להיות אמן יוצר במדינת ישראל, בעיקר בשטח המוסיקלי, אינו דבר קל. לאמנים כאן אין קשר עם מדינות שכנות, רק עם מדינות רחוקות. אין להם הרבה בנות להופיע בהן. מוסיקה היא עניין למיעוט, אפילו שהיא מרחיבה את הדעת ואת החינוך והתרבות של המאזין לה. לכן האמן תלוי הרבה מאד בתחנה שלנו, ואנחנו ערים מאד לבעיה זו.

מוסיקה רצינית משודרת ברשת א' בין חמש לשבע שעות ביום. אנחנו משתדלים ככל האפשר להרבות בשידורים חיים, כלומר לשקף את מירב העשייה הטובה ביותר בארץ הזאת לכל גוונים, ולפתוח למאזין שלנו חלון אל מה שנעשה בתקופה זו בארצות התרבות שאנחנו מנסים להשתייך אליהן, בעיקר ארצות אירופה.

התכניות החינוכיות המידיות נחלקות לשני סוגים: הסוג הרציני יותר, שאנחנו מביאים אותו בפני המאזין בצורה של דיונים פומביים על נושאים מוסיקליים רציניים יותר; והסוג השני, שהוא יותר משחקי, שאליו שייך החידון המוסיקלי, "באוזן קשבת", ועוד.

אנחנו משתדלים מאד "לשבור" את חומות האולפן הסוגרות בין האמן והקהל. אנחנו משתדלים ככל האפשר ליצור קשר עם הקהל, ולדעתי אנחנו עושים זאת במידה רבה של הצלחה.

הבעיה הגדולה ביותר שבפנינו היא כיצד לעניין גם את הנוער במוסיקה רצינית. זו איננה בעיה ישראלית, זו בעיה כלל-עולמית, במיוחד בעיית העולם המערבי. בשנה האחרונה חלה תפנית בעניין זה, והיא חלה בעיקר בעזרת הסטודנטים הלא-ישראלים שבאו לכאן ושממלאים את האולמות. מדובר בגיל קצת יותר מנוער. המאמץ שלנו בשלב זה הוא לגבי נוער ה"עשרה", עד גיל 20.

אינני חושבת שהמוסיקה הרצינית היא תופעה להמונים. אבל גם המיעוט צריך להיות מירבי, ובשלב זה זוהי הבעיה הרצינית ביותר העומדת בפנינו.

אסתפק בדברים אלה, כי נושא זה הוא צדדי לעניין שלפניכם. ברצון אענה על כל שאלה.

ד. בן-אבי:
הבעיה של גל ב' היא קשה ביותר, קודם כל בגלל שעות השידור הרבות מאד, מ-6 בבוקר עד 1 בבוקר, להוציא את השעות 7-9 בערב, שאז משודרים השידורים לעולים. יש עוד קושי גדול, והוא עניין הסיסמאות. אנחנו נתונים ב"מיסת סדום" של סיסמאות. אין לנו ברירה, שכן זה חלק מהכסף המממן את גל ב'.

יש בזה הרבה דברים אינפנסייליים. היו"ר א. רימלט:

ד. בן-אבי:
אנחנו בודקים את כל הסיסמאות ופוסלים רבות. מובן שכשהעניין מדבר בפרסומות, והיצרן חושב שכך הוא יכול למכור יותר - אם הדבר ממש לא גובל בטעם רע, קשה לפסול את הפרסומות. אבל זה דבר מקובל בעולם כולו.

קשה מאד לחדר לשאתה מוגבל על-ידי פרסומת המשודרת במשך היום לפחות שש דקות במשך שעה. ואם נוסיף עוד חמש דקות

של חדשות, אז במשך היום לא נשאר לך לשדר הרבה, מלבד תקליטים ופינויות. אנחנו מסדרים הרבה מאד תקליטים, חלק גדול מאד לועזי, כי זה בעיקר מה שמצוי בשוק. אבל הצלחנו להגדיל את אחוז התקליטים העבריים המשודרים. הגענו עכשיו לכך ש-45% מכל התקליטים המשודרים הם תקליטים עבריים. חלק גדול מהם מיוצרים על ידינו. הדבר עולה הרבה כסף, אולפנים, ולא קל לעשות זאת. קשה להשיג חומר טוב. אבל אנחנו עושים זאת מתוך מגמה להעלות את הרמה של מה שאפשר להשיג בשוק, שהוא בעיקרו מסחרי. יש לנו גם הגבלות של גל א'.

המתחרה הגדול ביותר בשבילנו זו הטלביזיה. הטלביזיה לדעתי פונה בעיקר לאנשים שמחפשים בידור, אפילו כשהיא נותנת תכניות רציניות. ברדיו דרוש יותר דמיון וסבלנות כדי להתעמק במה שהוא נותן. אינני מתעלמת מכך שקשה לנו מאד להתחרות אתה.

הרבה אנשים מאזינים לנו בזמן נסיעה, ואז קשה מאד להאזין לאופר או לתכנית בידור ממשית. בין השעות 7.30 - 10.00 בערב, כשיש שידורי טלביזיה, שהן גם השעות היחידות שבהן הפרסומת ניתנת במיקבצים, קשה לנו להביא הרבה, מתוך מחשבה שיש לנו מתחרה גדול. יחד עם זאת נדמה לי שאנחנו מביאים הרבה חינוך בגל ב'. אנחנו יודעים שהרבה מהמאזינים לגל ב' מחפשים בעצם את הבידור הקל. כמעט ואין בארץ בידור קל. מספיק לפתוח עתונים כדי לראות מה כמות הבידור; כמה הצגות קלות או מחזרים יורדים מהבמות במהירות.

ובכן אנחנו עושים הרבה כדי לתת בגל ב' גם חינוך. אזכיר תכניות כמו "דורה ופי עוד", שהיא תכנית של שירים שאנחנו מוסיבים, שאנחנו פתאפים להם מנגינות של טובי המלחינים. זה עולה לנו כסף רב. או התכנית "תשואות ראשונות", בימה לעידוד כשרונות צעירים, ושרבים מהזמרים הגדולים היום הופיעו לראשונה על בימה זו. אזכיר את "ירוק ירוק", תכנית שמטפלת במה שקורה בהתיישבות העובדת, עשינו מופע גדול של תכנית זו בבנייני האומה, וקיבלנו ביקורת טובה. עשינו את תחרות הזמר המזרחי, בתקווה לקרב לבבות בין החלק האשכנזי של המדינה ובין החלק המזרחי, בתקווה שהם ימצאו שפה משותפת בשירה המתאימה לשניהם. הרבינו בג' אז בעונה הזאת. יש לנו שתי תכניות ג' אז בשבוע, דבר שלא קל "למכור" למאזיני גל ב'. אנחנו עושים דברים כמו "ערב שלונסקי". חידשנו את שיריו, עם מנגינות ישנות וחדשות, ובחרנו שירים חדשים. אנחנו עומדים עכשיו לערוך מופע על העמק, עם כל השירים היפים שנכתבו על העמק. הגדלנו את כמות הספורט המשודרת. בימים אלה יש לנו עשר דקות בכל יום.

אנחנו מייחדים מסגרות לשירים ישנים וטובים. אזכיר את "יפים הלילות בכנען", תכנית של שירים ישנים וסיפורי ארץ-ישראל. יש לנו מדור שבועי, "זכרונות ארץ-ישראל"; מדור יומי - מ-א' עד ת', אנציקלופדיה של אישים. יש לנו חידונים שכולם מושתתים על ידע, "המטפון" ידוע לכולם. הנהגנו עכשיו שידור חדש שנקרא "סעו לשלום", שכוונתו גם להקנות ידע בנוסיעה בשוחה בדרכים, וכך לנסות להילחם בתאונות בדרכים, כאשר פטרות המתמודדים הן להגיע למקומות הקשורים בהיסטוריה של ארץ-ישראל, והדבר דורש מהם ידע בגיאוגרפיה והיסטוריה.

הוספנו מעט מוסיקה קלאסית לגל ב', בתקווה להחדיר אותה לאנשים שרגילים ל"פופ". יש התכנית "מי מפחד ממוסיקה קלאסית". הנהגנו גם מוסיקה קלאסית בתכנית "לעקרת הבית", ועוד ועוד.

כפי שאמרת, אנחנו עושים בעצמנו סרטונים ותקליטים של שירים טובים, שהשוק לא היה מייצר אותם. כמה מהתקליטים פאריכי הנגן הטובים בשוק מבוססים על חומר שהם לוקחים מאתנו, והצלחנו למכור אותם לחברות תקליטים.

היו"ר א. ריפלט: אני מודה לכולכם. מאחר שלא נותר לנו זמן רב, הייתי ממליץ שניפגש שנית לשאלות ותשובות, אחרי הפגרה.

א. רוזאל-נאור: אני בהחלט מסכימה להצעה להיפגש שנית עם אנשי רשות השידור. אבל יש דבר שאני מבקשת להעלותו עכשיו.

נפגשתי עם עולים חדשים שונים, וביניהם עולים מברית-המועצות. בפי כולם היתה ביקורת על השידור ברוסית. ייתכן שיש גם ביקורת על השידורים בשפות אחרות, אבל נראה לי שהביקורת על

21.7.1971 - א. רזיאל-נאור

השידור בשפה הרוסית היא מיוחדת. קודם כל הם אומרים שדרוש מאד למען הענין הגדול שיתנו יותר תוכן ויותר מהות בשידורים האלה. זה לא יכול להיות רק תקציר של החדשות שהתרחשו במשך היום. הם רוצים שיספרו יותר על תולדות ישראל, על יהדות, על ערכים של יהדות, מנהגים, הווי, תולדות עם ישראל ותולדות ארץ-ישראל. כי זה המקור שממנו הם שואבים את יהדותם. הם רוצים להיות יהודים בהכרה מלאה, לא רק בדחף, ואינם יודעים איך למלא את זה. אין להם אפשרויות ללמוד. הם שוענים שלשידורים כפי שהם מוגשים עכשיו יש ערך דל ביותר, מלבד העובדה שאלה שידורים מירושלים, שידורים של מדינת ישראל. אבל המהות והתוכן אינם מספיקים לצרכיהם.

ש. אלמוג:

אנחנו באמת קיבלנו הרבה מאד אינפורמציה מעולים מברית-המועצות על סיב השידורים, בתוך זה גם ביקורת ברוח זו שציינת. אני חושב שלא נכון לומר שהשידורים הם רק בתחום החדשות. ידוע לי שבתוך פיכלול הפיידורים - ואנחנו משדרים לא מעט - יש חלק שנוגע לעניני תרבות, הווי, מסורת ויהדות, בעריכתו של איסכה נדל. מה שקורה הוא שחל שינוי ביחס של המאזינים בברית-המועצות, ואנחנו חייבים להתאים עצמנו אליהם. זה לא כך שהשידור הזה מעולם לא קלע למטרה, אלא שהיום צריכים לחדש דברים בו. אנחנו עומדים להביא איש שלנו שהוא די מוכר בארץ, שהיה כשירות החוץ, ארי אבנר, שעתיד לעסוק גם בתחום זה.

היו"ר א. רימלט:

אני פודה לאורחינו על הופעתם ודבריהם. ניפגש אתם שוב בראשית מושב החורף של

הכנסת.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.45.